

3. OLDAL
A NYÚL-
TENYÉSZTÉS
MEGEMELT
TÁMOGATÁSI
KERETE

4. OLDAL
TERMÉSZETES,
AMIT A PIAC IS
MEGFIZET

8. OLDAL
AZ ÉLELMISZER-
TERMELÉSI LÁNC
EGÉSZÉNEK
KISZOLGÁLÁSA

Interjú

MEGALAPOZOTT FEJLŐDÉS ÉS FINANSZÍROZÁS

Az agrárszektor milyen problémákkal került szembe az elmúlt időszakban? A benne rejlő lehetőségeket kihasználva miként erősíthető versenyképessége? Melyek az agrárfinanszírozás főbb jellemzői? Milyen eszközök jöhetnek szóba a szektor előrelépésének segítésére, a gazdálkodói stabilitás erősítésére? Ezekről a témáról beszélgettünk *Feldman Zsolttal*, az *Agrárminisztérium mezőgazdaságért és vidékfejlesztésért felelős államtitkárával*.

Az elmúlt évek hazai és nemzetközi folyamatait is figyelembe véve, a magyar élelmiszer-gazdaságnak milyen kihívásokkal kellett szembenéznie, és milyen fejlődési lehetőségekkel rendelkezik az előttünk álló időszakban?

A korábbiakhoz képest most jóval több egyidejűen kezelendő problémával kell szembenézni a mezőgazdaságban. Így az orosz-ukrán háború és a kapcsolódó szankciós rendszer következményeivel, az energiakrizissel, a mezőgazdasági termelés inputáinak emelkedésével, továbbá a tavalyi aszály és a klimatikus változások hatásaival, a piacok és az együttműködési rendszerek kiszámíthatatlanná válásával, és bizony ide kapcsolódik az ukrán agrártermékek soha nem látott mértékben történő európai piacra kerülése is. De sajnos még az állatbetegségek, mint a madárinfluenza és a sertéspestis hatása is itt van velünk. A hitelfinanszírozás jelentősen drágult, a most indult uniós támogatási rendszer is számos új elemet tartalmaz, amelyhez szakmailag és pénzügyileg is alkalmazkodniuk kell a gazdálkodóknak.

Ám, ebben a helyzetben is komoly fejlődési lehetőségekkel rendelkezik az agrárszektor. Az Európai Unióban 2010 óta a hazai mezőgazdaság érte el az ötödik legnagyobb hatékonyságnövekedést, ám e téren további teendők vannak. A gazdaságok többsége pénzügyileg megerősödött, tartalékokkal is rendelkezik. Az előrelépést segíti, hogy a mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozás részére 2021 után 1300 milliárd forint fejlesztési támogatást ítéltek meg. Az agrárexport a magyar kivitel egyik alappillére, exporttöbblete meghatározó szerepet játszik a külkereskedelmi egyenleg alakulásában. A megbolydult piaci és pénzügyi viszonyok között is adott a lehetőség, hogy a szektor mihamarabb konszolidálódjon. A nemzetközi piacokon is (például a vetőmag, a baromfihús, a feldolgozott zöldség és gyümölcs, a takarmányok stb. esetében) mutatkozó lehetőségek kihasználásához viszont erősíteni kell a versenyképessé-

FELDMAN ZSOLT

A TERMELÉSI KÖLTSÉGEK ÉS A BERUHÁZÁSI RÁFORDÍTÁSOK NAGYMÉRTÉKBEN MEGEMELKEDTEK, A HITELKAMATOK PEDIG MEGUGROTTAK.

séget, növelni kell a hozzáadott értéket. Alapvető a rugalmas igazodás a folyamatosan változó piaci körülményekhez, a költség-hatékonyság javítása, a fenntartható gazdálkodás megalapozása.

Az agrárszektor versenyképességének, hatékonyságának, piacra lépésének, hozzáadott érték előállító képességének javítása mely területeken a legégetőbb?

Az agrárium hatékony és versenyképes fejlődéséhez, a hozamok és a jövedelmezőség növeléséhez több változásra is szükség van. Alkalmazkodni kell a klimatikus viszonyok változásához, alapvető a termőtalaj minőségének megőrzése, a talajművelés és a vízháztartás javítása, a vízgazdálkodás és az öntözés fejlesztése, a precíziós gazdálkodás kiterjesztése. A folyamatban levő beruházások, a megítélt támogatással rendelkező fejlesztések, továbbá a 2023 után várható újabb támogatott vidékfejlesztési projektek révén az előttünk álló években számottevő technológia-fejlesztésre és teljesítménynövekedésre lehet számítani az agrárszektorban. Ez természetesen a versenyképességet is növeli. Ez utóbbi szempontjából kiemelt feladat a digitalizáció erősítése. Épp az elmúlt egy-két év kedvezőtlen tapasztalatai világítottak rá a horizontális és vertikális együttműködés döntő szerepére a termékláncokban. Ez utóbbi a piacra lépés, a finanszírozás, a banki hitelezés, és a talpon maradás alapfeltétele. Az élelmiszer-feldolgozás fejlesztése kiemelt prioritás, annak megerősödése stabilizáló és megújító hatással van a vertikum egészére.

Az agrárszektor zöld átállása milyen feladatokkal jár?

Az Európai Unióban erős törekvés a mezőgazdaság zöld átállásának megvalósítása. A mezőgazdaság sok - és nemcsak hazai - szereplője érzi úgy, hogy e téren más ágazatokhoz képest rájuk nagyobb nyomás nehezedik. Olyan megoldást kell találni, amely révén a gazdálkodók számára nemcsak többlet kötelezettségként jelentkezik a zöldítés, hanem a gazdálkodás ésszerű és vonzó átforgalmazását is jelenti. Ez nem könnyű, mert egyszerre kell megoldani a piaci áringadozásokhoz, a klimatikus és az együttműködési rendszerek változásaihoz való alkalmazkodást, a termelésbiztonság fenntartását, illetve a zöldítés feladatait. A kisebb, alacsonyabb tőkeerejű gazdaságoknak fajlagosan sokkal nagyobb adminisztrációs és pénzügyi terhet jelent a zöld követelményeknek való megfelelés, még akkor is, ha támogatást is kapnak hozzá. Természetesen a nagyobb gazdaságok esetében is összetett, több éven keresztül jelentkező gazdálkodási és adminisztrációs feladat-együttessel kell megbirkózni. Miközben dokumentálni kell például a növényvédőszer-felhasználást és a termelés művelési lépéseinek jó részét, lépéseket kell tenni a klimatikus ellenállóbb fajták, művelési módok és nedvességmegtartó technológiák elterjesztésével kapcsolatban. Több évig tart, amíg egy gazdaság kitapasztalja az új termelési gyakorlatok hatásosságát, termelésbiztonsági eredményeit. A gazdálkodóknak nagyon sok új ismeretre lesz szükségük, e téren különösen erősen kell majd támaszkodniuk a különféle szakmai szervezetekre.

Hogyan befolyásolja mindez a kis és nagy gazdaságok finanszírozását?

A támogatási oldalról évről évre komoly forrás jut az agráriumba. Ám az elmúlt két évben a termelési költségek és a beruházási ráfordítások nagymértékben megemelkedtek, a hitelkamatok pedig megugrottak. Ezek a folyamatok a kis és a nagy gazdaságokat egyaránt érintik. A hosszú termelési és finanszírozási ciklusú agrárágazatban részben az aszály, de az áremelkedések és a piaci zavarok miatt is megnőtt a vállalkozások forgóeszköz finanszírozási igénye. Egyúttal a támogatási rendszer átalakulása miatt újfajta követelményeknek is meg kell felelni, amelyek esetenként ugyancsak többletforrást igényelnek. A rövid távú finanszírozási

szükséglet megemelkedésének súlyát jelzi, hogy a folyószámlahitel volumene nagyot nőtt a mögöttünk álló másfél évben. Sokak számára alapvető kérdéssé vált, hogy miközben a termelés pénzügyi háttérét biztosítani kell, egyidejűleg lehetséges-e a szükséges beruházások megvalósításának finanszírozása is. Így például az önerő, a bankhitel, az elérhető támogatási forrás összehangolása. Ez pedig nemcsak a napi működés, hanem a jövőbeni fejlődés szempontjából is kardinális kérdés.

Milyen támogatási és kormányzati eszközök állnak rendelkezésre a fenti feladatok megoldására?

Az agrárágazat finanszírozásában meghatározó segítséget jelent, hogy a kormányzat hatékonyan működteti a támogatási rendszert, valamint az uniós és a nemzeti források jó ütemben és hatásosan kerülnek felhasználásra. A közvetlen támogatások rendszere jelenti az egyik fontos pillért. Arra törekszünk, a rendszer bonyolultabbá válásának dacára, hogy a források minél hamarabb célba érjenek, így idén is elérhető lesz az előlegfolyósítás lehetősége a vállalkozások számára. A másik pillér a vidékfejlesztési támogatások rendszere, az abban rejlő lehetőségek kihasználása. Ez utóbbinál a 2021-ben meghirdetett kiírások nyomvonalán haladva, 2023 őszén állunk elő a következő időszak pályázati menetrendjével. Olyan ütemezést kívánunk kidolgozni, amely figyelemmel van a gazdálkodók aktuális pénzügyi helyzetére, az inflációs és kamatkörnyezetre, valamint az agrárvállalkozások számára kiszámítható és reális projekt kidolgozási és megvalósítási keretet biztosít. A kiírások célzottabbak lesznek - a termékfeldolgozást, a vízgazdálkodást, az automatizálást, a termelésbiztonságot, a technológiai korszerűsítést, az energiaraționalizálást és a hatékonyságjavítást előtérbe helyezve -, egyúttal a szereplők tartós együttműködését támogatják, továbbá a kisebb és a nagyobb vállalkozások számára más-más fejlesztési megoldásokat kínálnak fel. Bizonyos hitelekhez kamat- és kezességi díjtámogatást nyújtunk. Ezen a téren kimagasló az Agrár Széchenyi Kártya különféle rövid távú és beruházási funkciójú konstrukcióinak szerepe. A Magyar Fejlesztési Banknál pedig újraindításra került a kedvezményes Agrár Forgóeszköz Hitelprogram.

A finanszírozásban részt vevő hitelintézetek és az AVHGA, együttműködve a vállalkozói szektorral, hogyan járulnak hozzá az ágazat szükségszerű fejlődéséhez?

Az agrárágazat kiszámítható finanszírozási rendszerének megerősítése kiemelt feladat. A közelmúltban a bankok szívesen vettek részt a szektor hitelezésében. Ez agrárium nem egységes terület, sokszor sajátos finanszírozási megoldásokra van szükség. A hitelintézetek is eltérő, egyedi kockázatkezelési gyakorlatot alakítottak ki. A korábban említett gazdasági folyamatok miatt az elmúlt egy évben a bankok óvatosabbak lettek, szigorúbb feltételekkel, hosszasan mérlegelik a kölcsönnyújtást, a hitelkamatok pedig mindeközben emelkedtek. A vállalkozók sem akarnak drága hitelt felvenni, ezért értékelődött fel a kedvezményes konstrukciók szerepe. A változó finanszírozási kérdések megoldása és a meglévő ügyfélkör megtartása a bankok és a vállalkozások egymásra figyelő magatartását, szoros együttműködését kívánja meg. Ehhez szervesen kapcsolódik a kezességvállalás, amely a megfelelő banki biztosítékokkal részben vagy egyáltalán nem rendelkező, de életképes vállalkozások hitelhez jutását segíti. Ezt a szerepet az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány eredményesen tölti be. Az alapítvány szerves részévé vált az agrárfinanszírozásnak, szoros szakmai kapcsolatban áll a bankokkal és az agrárkormányzattal. Proaktívan vesz részt a finanszírozási megoldások kidolgozásában és működtetésében. A teljes agrárhitel-állomány nagy részéhez kapcsolódik kedvezményes kezességvállalás. Most, a viszonylag bizonytalanabb és kedvezőtlenebb időszakban, még aktívabban segítheti a banki finanszírozást, az agrárágazat stabilizálását.

Finanszírozás

DUPLÁJÁRA EMELKEDETT AZ AGRÁR SZÉCHENYI BERUHÁZÁSI HITEL MAX+ KONSTRUKCIÓ KERETÉBEN IGÉNYELHETŐ HITELÖSSZEG, AMELYHEZ ALAPÍTVÁNYI KEZESSÉG KAPCSOLÓDIK

Az orosz-ukrán konfliktus és az energiaár-emelkedések által súlyosan érintett hazai mikro-, kis- és középvállalkozások kedvezményes finanszírozási forrásokhoz való hozzájutásának előmozdítása érdekében a Széchenyi Kártya Programban az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel Max+ hiteltermék 2023 előttünk álló hónapjaiban is elérhető lesz. A szóban forgó hitel segíti az agrárvállalkozások fejlesztési elképzeléseinek széleskörű megvalósítását: a meglévő kapacitások bővítését, és az újak kiépítését, az energiahatékonyság javítását, a „zöld” fejlesztések finanszírozását. Az állami kamattámogatásnak köszönhetően a vállalkozások által fizetendő nettó üzleti kamat fix 5 százalék/év. A kezelési költségtámogatás révén a hitel futamideje alatt fizetendő nettó kezelési költség fix 0 százalék/év. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) készfizető kezességvállalása és dologi biztosíték, valamint adott esetekben a feltételeknek megfelelő magánszemély készfizető kezességvállalása. A vállalkozások által igénybe vett kamat-, kezelési költség- és kezességi díjtámogatás a hitel teljes futamidejére jár.

A hitel felhasználható például ingatlan építésére, vásárlására és fejlesztésére; termőföld vásárlására; ültetvény telepítésére; új vagy használt gép, berendezés, haszongépjárművek, immateriális javak beszerzésére; tenyésztésbe állítására; tulajdonrész (üzletrész) vásárlására, illetve energiatakarékossági fejlesztések végrehajtására. A felvehető kölcsön összege 2023. augusztus 1-jétől kétszeresére emelkedett: legalább 1 millió, legfeljebb 1 milliárd forintos kölcsönhöz lehet hozzájutni, legalább 13 hónapos, vagy akár tíz éves futamidőre. A megduplázott hitelösszeg újabb, a versenyképességet növelő beruházások előtt nyitja meg az utat, és várhatóan tovább segíti a zöld gazdaságra történő átállást. A hitelt kérő vállalkozásnak rendelkeznie kell a beruházás költségének minimum 10 százalékával megegyező önerővel. A hitel törlesztésének megkezdésére a türelmi időt (maximum 24 hónap) követően kerül sor. A hitelígénylet a regisztrált irodahálózatban, így a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségének, a területi kereskedelmi és iparkamarák, illetve a KAVOSZ Zrt. irodáiban van lehetőség. A kölcsön kihelyezésben számos hitelintézet vesz részt.

Támogatás

A TENYÉSZNYÚL TENYÉSZTÉSBE ÁLLÍTÁSÁNAK MEGEMELT TÁMOGATÁSI KERETE

A közelmúltban megjelent az agrárminiszter 39/2023. (VII. 20.) AM rendelete a tenyésznnyúl tenyésztésbe állításának mezőgazdasági csekély összegű (de minimis) támogatásáról szóló 54/2014. (IV. 29.) VM rendelet módosításáról. A mostani rendelet a támogatás keretösszegét a korábbi 100 millió forintról 150 millió forintra módosítja, amely a 2023. támogatási évre benyújtott támogatási kérelmekre vonatkozik.

A támogatás mértéke állategyedenként 2.000 forint, amelyet a támogatási időszakban tenyésztésbe állított tenyésznnyulak után, a tenyésztésbe állítást követő első támogatási kérelem benyújtási időszakban egy alkalommal lehet igénybe venni. A kérelmeket több szakaszban lehet beadni, így a 2023 első felében tenyésztésbe állított állatok után a 2023. július 1. és 31. közötti időszakban, a 2023 második felében tenyésztésbe vett egyedek alapján a 2024. január 15. és február 15. közötti időszakban lehet támogatási kérelmet benyújtani. A génmegőrzési célból tartott, védett őshonos mezőgazdasági, valamint hús, illetve prém hasznosítási típusba tartozó tenyésznnyúl tenyésztésbe állításáról mellékelni kell a tenyésztőszervezet által kiadott, és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) által hitelesített igazolást is.

Interjú

TERMÉSZETES, AMIT A PIAC IS MEGFIZET

A természet tisztelete, óvása és a gazdálkodás megférnek egymás mellett, sőt segítik egymást. Ráadásul még a piac is díjazza ezt a harmóniát. Példa erre a Tiszaszőlős központtal működő Magorganic cégcsoport tevékenysége.

A cégcsoport működését, gazdálkodását Simon Attila ügyvezető mutatta be.

Európa híré volt a világháború előtt Kékessy György tiszafüredi gazdasága, különösen az ott termelt kiváló minőségű nemesfűz vessző okán. A fűz vessző telepek mellett jelentős szőlő és gyümölcs ültetvények alkották az egykori birtokot. A háborút követő kommunista fordulat után a család tagjai osztályidegennek számítottak, nagyrészt emigráltak. A rendszerváltást követően, mikor Kékessy Dezső, a következő generáció tagja, hazatért Magyarországra, a régi családi birtokot - kárpótlási jegyekkel, földvásárlással - visszavásárolta. A család mezőgazdaság iránti elkötelezettségét jelzi, hogy 1991-ben megalakította a ma már Magor DAK Zrt. néven működő részvénytársaságot, ami - híven a hagyományokhoz - kezdetben fűz vessző termelésével, fűzbútorok készítésével foglalkozott. Később a tulajdonos átadta fiának, Kékessy Georges Sándornak a cégcsoportot, s onnantól egy más irányú gazdálkodás kezdődött. Megvásárolták a Tiszaigari Mezőgazdasági Kft.-t, mely 2018 óta Magorganic néven üzemel. Ebből fejlődött ki egy nyolc cég alkotta csoport, amelyeknek a Magorganic Kft. az anyacége. Összesen 3000 hektáron - amiből 1200 hektár a szántó, a többi legelő - folytatunk magas színvonalú, környezettudatos gazdálkodást.

Mi köti össze ezt a cégcsoportot?

A cégcsoport egy sajátos szellemiséget képvisel. Ahhoz, hogy pontosan értsük, hogy miről van szó, érdemes röviden számba venni a cégek tevékenységét. A legnagyobb növénytermesztő cégben, a Bánó Tanya Kft.-ben közel 700 hektár területen elsősorban bio csemegekukorica, bio popkorn és bio napraforgó termesztéssel foglalkozunk. Mindezek mellett 2017-ben 20 hektáron ökológiai besorolású diót ültettünk, amit rendszeresen öntöz-

ünk. Ugyanitt 10 hektáron gyógynövényeket, kamillát, cickafarkot, oregánót és citromfűvet telepítettünk az ökológiai gazdálkodás szabályai szerint. 2018-ban az öntöző kapacitásunkat 60 hektárról 200 hektárra növeltük. Szándékaink szerint ez tovább fog bővülni. Másik nagyobb cégünk az állattenyésztési profilú Bio Bos Kft., amely 30 hektár szántóföldön és 1200 hektár legelőn gazdálkodik. Fő profilja az őshonos magyar szürke szarvasmarha génállományának megőrzése. Ennek érdekében a 950 állatot számláló állományt fajtatisztán tenyésztjük. Állataink a Hortobágyi Nemzeti Park területén található ellenőrzött ősgyepeken legelnek. A Róna Hát Kft. szintén a Hortobágyi Nemzeti Park területén közel 200 hektár gyepterületen folytat állattenyésztést, ellenőrzött bio státuszban. Hasonló módon tevékenykedik a Hungaricum 2005 Kft., amely 2020-ban került a cégcsoporthoz. A Fövényes Kft. fő profilja 900 hektár területen a szántóföldi arunövény termesztés - búza, kukorica, ipari napraforgó - kiegészítve takarmány - elsődlegesen lucerna - ökológiai gazdálkodás előírásainak megfelelő termesztésével. A Magor DAK Zrt. a cégcsoport alapító társasága, amely közel 300 hektár saját földterülettel rendelkezik. A taggazdaságok részéről erős igény mutatkozott a megtermelt termény tárolására, ezért létrehoztuk a Magor Szolgáltató Kft.-t, amely öt raktárban 10.000 tonna termény betakarítás utáni szakszerű, bio-ellenőrzött tárolását teszi lehetővé. Amint látható, a cégcsoport fő tevékenysége az ökológiai gazdálkodás feltételeinek mindenben megfelelő bio növénytermesztés és bio állattartás. Több mint öt éve minden szántónk bio termesztésre átállított terület. A föld a közvetlen családtagok és a rokonok tulajdonában áll, bérelt szántó területünk nincs. Csak legelőt bérlünk a Hortobágyi Nemzeti Parktól, de az is megfelel az ökológiai előírásoknak. A vetéskor igényeinek megfelelően termesztünk őszi búzát, napraforgót, őszi száraz borsót, illetve pár éve elkezdtünk a szemes kukorica helyett csemegekukoricát termelni. Nagy lehetőségünk, hogy a területünk jelentős része, kb. 80 %-a valamilyen régi, vagy új működő csatorna mellett van. A korábban elhanyagolt öntöző telepeket igyekeztünk működőképessé tenni, és új beruházásokat is indítottunk. Takarmánynövények közül lucernát termelünk, és szenáznak borsós tritikálét, vagy rozsos borsós búkköntyvetünk. Terményeink kivétel nélkül rendelkeznek a Biokontroll Hungária EU-bio minősítésével, illetve a szállításra és a tárolásra TÜV ISO minősítésünk van. A hazai konzervgyáraknak szállított csemegekukoricán kívül minden terményünk az Európai Unióban talál gazdára. Különböző kereskedelmi partnereken keresztül Ausztria, Németország és Franciaország jelenti a piacot.

A konvencionálistól eltérő termelésről a következőket mondta Simon Attila:

Mi azt a célt tűztük ki, hogy magas minőségű alapanyagokat állítsunk elő. Ez nagyobb befektetéssel, költségesebb technológiával jár, mint a konvencionális termelés. Például a tápanyag utánpótlás lehetőségei szűk mezsgyén mozognak. Mi csak szerves trágyát használunk. Ehhez egyrészt a saját gazdaságban keletkezett, másrészt külső, ellenőrzött gazdaságból származó trágya, és a piacon kapható pelletált baromfitrágya adja az alapot. A szállítás mellett a kijuttatás is jelentős kézi erőt igényel, még akkor is, ha a pelletált csirketrágyát speciális géppel lehet kijuttatni. Mindez költségesebb, mint a műtrágya kiszórása. Ide tartozik, hogy meghatározott forgó szerint a területeink 60 százaléka 4-5 évente pihentetve van, jóllehet, hogy az a pihentetés adott esetben lucernatermelést jelent. A biotermelésben a legnagyobb ellenséget a

SIMON ATTILA

AZT A CÉLT TŰZTÜK KI, HOGY MAGAS MINŐSÉGŰ ALAP-ANYAGOKAT ÁLLÍTSUNK ELŐ.

CÉLUNK A HOSSZÚ TÁVON IS FENNTARTHATÓ, KORSZERŰ, KÖRNYEZETTUDATOS GAZDÁLKODÁS.

gyom jelenti. Mivel mi semmilyen gyomirtó szert nem használunk, folyamatos harcot vívunk a gyomokkal. Sokféle technológiát kipróbáltunk. Szántás helyett több évig csak lazítottuk talajt, de sajnos a gyommal nem tudtunk mit kezdeni ezeken a területeken, így most öt évente egyszer szántunk. A vegetációs időszak alatt folyamatos a gyomirtás. Tavasi kultúrák esetén: vetés után gyomfésűzzük a területet, kelés után, amikor a növény eléri a kellő erősséget, újra gyomfésűzzük, és ha hirtelen nagy mennyiségű eső esik, cserepesedik a talaj, akkor küllős kapával megjárjuk. A már erősebb növények esetén kapáljuk, kultivátorozzuk, a csemegekukoricában, napraforgóban kézi kapálással irtjuk a gyomot. A búzánál legfontosabb a vetőmag, döntő, hogy az adott fajta milyen gyorsan bokrosodik, milyen gyorsan nyomja el a gyomot. A vetés után a kalászosoknál is gyomfésűt használunk, hogy a téli álom idejére minél tisztább maradjon a tábla, tavasszal pedig a növényünknek előnye legyen a gyommal szemben. Ha jó kondíciójú, sűrű a búzánk, akkor a gyomot könnyen tudjuk kezelni.

Ilyen feltételek mellett hogyan lehet gazdaságosan termelni?

Azt tudni kell, hogy nem a legjobb területeken gazdálkodunk, sokfajta talajtípussal találkozunk, jellemzően szikes, agyagos a talaj. Nem arra való, hogy hatalmas táblákon monokultúrában termeljünk. Mi azokat a területeket keressük, ahol biogazdálkodást folytathatunk. Természetes, hogy ezeken a talajokon nem tudunk olyan átlagterméseket elérni, mint a hagyományos nagyüzemi termelés esetén. Több évtizedes elemzéseink alapján azt látjuk, hogy tíz évente négyszer-ötször fordul elő, hogy jobb eredményt tudunk elérni; nem mennyiségben, hanem értékben. A kieső jövedelmet részben pótolja az ökológiai termelés támogatása. A mi szemléletünkben nem a mennyiség a legfontosabb, mert elsősorban minőséget termelünk, amit árban is jobban tudunk érvényesíteni. Például most a búzánál a jelenlegi átlagár dupláját el tudjuk érni. Akkor fele terméseredménnyel árban ott vagyunk, ahol a konvencionális termelés. Arról már nem is beszélve, hogy kevesebb anyagot használunk fel, ami különösen fontos annak tükrében, hogy a konvencionális termelésnél folyamatosan drágulnak az input anyagok, gondoljunk csak a műtrágya árára. Nálunk a talajerő növelésének, illetve szinten tartásának alapja a módszeres talajépítés, szervesanyag utánpótlás. Elsősorban a zöldtrágya növények jöhetnek szóba: már több talajépítő növényből álló komplex vetőmagkeverékeink is vannak, amelyeket akár a

vetéstervbe is beilleszthetünk, de használhatók takaró növényekként is, hogy a talaj ne feketén menjen a télbe. Újabban elkezdtük a természetes kondicionáló szerek alkalmazását is. A mostani szélsőséges időjárás megmutatta, hogy valószínűleg hatásosak lesznek.

Mi a szerepe az állattartásnak?

Borjakkal, növendékekkel, tehennel együtt 900-1000 db között van a magyar szürke állomány. Télen istállóban, takarmányozás mellett tartjuk az állatokat, tavasztól őszi végéig a nemzeti park területén három állásos gulyában tartózkodnak: van kint két anyagulyánk, meg egy növendék gulyánk. Hagyományos pásztoroltató legeltetés folyik úgy, mint régen, lóval és kutyával. Hét éve kezdtük átállítani a gulyát bio-vá, az egy-két éves állományunk már teljes egészében bio státuszban van. A borjakat kilenc hónapos korukban adjuk át bio minősítéssel, e mellett a bikaborjak közül szoktunk még a bikanevelőknek értékesíteni. A technológia szerint télen istállózott körülmények között ellenek a tehének, tudjuk a vérvonalat is követni, őshonos tud maradni az állomány. Úgy gondolom, hogy külön támogatás nélkül nem élne meg az ágazat.

A pénzügyi háttérrel és a fejlesztésekről a következőket mondta Simon Attila

Az uniós pályázatok előfinanszírozásában folyamatosan jelen van a számlavezető bankunk, a Duna Takarékbank. Vonatkozik ez a magtárfejlesztésekre, az öntözés-fejlesztési beruházásokra. Számunkra nagyon fontos, hogy a bank segítséget adott a finanszírozási struktúra kialakításához. A gazdálkodás szempontjából nagy segítséget jelentettek és jelentenek a Duna Takarékbank hitelei, a kedvező feltételekkel nyújtott NHP és a KAVOSZ-hoz köthető hitelek. Növelte a biztonságunkat, hogy a hitelek mögött az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezessége áll. Jelenleg két nagyértékű precíziós gazdálkodáshoz szükséges gép vásárlásához és az öntözés fejlesztéséhez nyújtott pénzügyi segítséget a Duna Takarékbank. Mind a kettő a jövőt szolgálja. Mivel cégcsoportunk számára fontos, hogy az ökológiai gazdálkodást magas fokon, intenzív keretek között műveljük, ezért a következő időszakban bevezetjük a precíziós gazdálkodást, amelynek kiépítéséhez már 2016-ban hozzákezdtünk. Célunk a hosszú távon is fenntartható, korszerű, környezettudatos gazdálkodás.

Támogatás

A KÖZÖSSÉGI AGRÁRMARKETING TÁMOGATÁSOK VÁLTOZÓ FELTÉTELEI

Az Agrárminisztérium a nyáron módosította a közösségi agrármarketing támogatások felhasználásának részletes feltételeiről szóló 59/2016. (IX. 14.) FM rendeletet. A jogszabályi változás főként az új Közös Agrárpolitika elemeinek technikai jellegű átvezetéséből adódik, de emellett más fontos módosításra is sor került.

A mezőgazdasági termékekkel kapcsolatos promóciós intézkedéseknél, a kis- és középvállalkozásnak minősülő kedvezményezettek esetében támogatható költségként elszámolhatók a verseny, a kereskedelmi vásár és kiállítás szervezésével és az azon való részvétellel kapcsolatos költségelemek közül az utazási költségek mellett a megjelenített termékek szállításának költségei is. Ugyanakkor a versenydíjanként és győztesenként legfeljebb 1.000 eurónak megfelelő forintösszegű elszámolható díj mértéke legfeljebb 3.000 eurónak megfelelő forintösszegre emelkedett.

Az elsődleges mezőgazdasági termeléssel foglalkozó kedvezményezettek esetében 60.000 euróról 10.000 eurónak megfelelő forintösszegre csökkent, míg a mezőgazdasági termékek feldolgozásával vagy mezőgazdasági termékek forgalmazásával foglalkozó, illetve az erdészeti ágazatban működő kedvezményezettek esetében 500.000 euróról 100.000 eurónak megfelelő forintösszegre csökkent az az értékhatár, amelyet meghaladó támogatásokról a támogatást nyújtó szervezet, az Agrármarketing Centrum (AMC) közzététel céljából adatot szolgáltat a Támogatásokat Vizsgáló Iroda részére.

A tudástranszfer és a tájékoztatási tevékenység végzésének támogatására vonatkozó rész is változott, az kiegészült az innováció előmozdítása érdekében végzett tevékenységgel. Az új rendelet előírja, hogy a támogatott intézkedéseknek összhangban kell lenniük a mezőgazdasági ismeretek és innovációk rendszerével (AKIS), amelynek leírása a magyar Közös Agrárpolitikai Stratégiai Tervben található.

KÁRENYHÍTÉSI HOZZÁJÁRULÁS

Ebben az évben a kárenyhítési hozzájárulás-fizetési kötelezettség összege üzemi szinten az adott évi egységes kérelemben bejelentett adatok, illetve a szántóföldi növénykultúra, a szántóföldi zöldség termesztésére, valamint az ültetvényművelésre szolgáló terület 2023. július 17-éig bejelentett méretének figyelembevételével kerül meghatározásra. A kárenyhítési hozzájárulás-fizetési kötelezettség összegéről a Magyar Államkincstár (Kincstár) határozatban döntött, és 2023 augusztusában megkezdte a határozatok kiküldését a kockázatközösségi tagságra kötelezett, illet-

ve a kockázatkezelési tagságot önkéntesen választó mintegy 76 ezer mezőgazdasági termelő részére. A fizetési kötelezettségről szóló határozatokat a Kincstár elsődlegesen elektronikus úton közli az ügyfelekkel, vagy hatályos meghatalmazás esetén a meghatalmazottjakkal, illetve kamarai meghatalmazás esetén a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával.

A kárenyhítési hozzájárulás mértéke az ültetvényművelésre szolgáló termőföld és szántóföldi zöldség termesztésére szolgáló termőföld után hektáronként 4.500 forint, az

egyéb szántóföldi kultúrák termesztésére szolgáló termőföld után pedig hektáronként 1.500 forint. A kárenyhítési hozzájárulást az értesítést követően 2023. szeptember 15-ig kell megfizetni. A kárenyhítési hozzájárulás határidőre történő beérkezése az egyik alapfeltétele a kárenyhítő juttatás igénybevételeire vonatkozó jogosultság megszerzésének. Amennyiben egy gazdálkodó késlekedik annak befizetésével, a kárenyhítési évben már nem lesz jogosult kárenyhítő juttatás igénybevételeire.

AGRÁR-VÁLLALKOZÁSI
HITELGARANCIA ALAPÍTVÁNY

A vidékért kezesskedünk

Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány kedvezményes díjú kezességvállalása révén támogatja a gazdálkodókat fejlesztéseik megvalósításában, versenyképességük növelésében.

Az AVHGA kezessége segít, ha a vállalkozás:

- pályázni kíván beruházásokhoz kapcsolódó támogatásokra, de az induláshoz szükséges önrészt csak hitelekkel tudja előteremteni
- beruházási hitelt szeretne felvenni
- növelni szeretné a forráshoz jutás esélyét
- meglévő fedezeteit nem kívánja jelzáloggal terhelni
- rövid távú finanszírozás céljából forgóeszköz vagy folyószámlahitel igénylését tervezi
- kedvezőbbé tenné a bankkal való tárgyalási pozícióját, például más fedezet kiváltásával
- kevés fedezetként bevonható vagyonnal, ingószámmal vagy ingatlanral rendelkezik hitelfelvételkor

Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 42-46. | 1392 Budapest, 62. Pf. 289
Zöld szám: 06 80 203 760 | E-mail: office@avhga.hu | www.avhga.hu

Támogatás

BAROMFI ÁLLATJÓLÉTI TÁMOGATÁS

Ebben az évben ismét hozzáférhető a Vidékfejlesztési Program (VP) „**Baromfi állatjóléti támogatás**” című (VP3-14.1.4-22 kódszámú), összesen 15 milliárd forintos keretösszegű pályázati felhívása. A konstrukció célja a baromfi ágazat fejlesztésének ösztönzése arra összpontosítva, hogy a gazdálkodók maradéktalanul betartsák az állatok javát szolgáló szigorú higiéniai és takarmányozási előírásokat. Az emiatt növekvő kiadásaik ellensúlyozására kaphatnak támogatási forrást. Támogatott tevékenységek: az állatsűrűségekre vonatkozó kötelezettségvállalás betartása; az állatok mechanikai sérülésének megakadályozása; a takarmányozáshoz ivóvíz-minőségű víz biztosítása; alacsony toxintartalmú összetett takarmányokkal történő etetés megoldása. A gazdálkodók állategységre meghatározott vissza nem térítendő támogatáshoz juthatnak hozzá. Azok a mezőgazdasági termelők pályázhatnak, amelyek a nyilvántartási rendszerben az állatok tartójaként szerepelnek, illetve valamennyi állategységügyi

nyilvántartási és nyomonkövetési kötelezettségnek eleget tesznek, valamint betartják az állategészségügyi és állatvédelmi szabályokat. A támogatás elnyerésére 2023. szeptember 15. és 2023. október 15. között lehet pályázni.

AZ ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉSI PÁLYÁZATOK UTOLSÓ BEADÁSI IDŐSZAKA

A hazai mezőgazdaságnak egyre gyakrabban kell megbirkóznia vízgazdálkodási problémákkal, amelyek a terméseredményre, a hatékonyságra és az ellátásbiztonságra is komoly hatással vannak. Ezért az agrárkormányzat - többek között a szélsőséges időjárási viszonyok, a csapadék egyenetlen eloszlása, és a tavalyi súlyos aszályhelyzet miatt - megkülönböztetett figyelmet fordít az öntözési és a vízgazdálkodási ágazat fejlesztésére. A Vidékfejlesztési Programban (VP) meghirdetett „**A mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztése**” című (VP2-4.1.4-16 kódszámú) és „**Az öntözési közösek együttműködésének támogatása**”

című (VP5-16.5.2-21 kódszámú) pályázati felhívásokban - az utolsó beadási időszakban - még 2023. október 1-jéig lehet támogatási kérelmeket benyújtani.

A vízgazdálkodási beruházásokat támogató kiírás átfogóan biztosít fejlesztési forrást valamennyi, az öntözéshez kapcsolódó tevékenységhez, így a vízvisszatartást, a vízkészlet-gazdálkodást, az öntözési technológiák elterjesztését, a felszíni és felszín alatti víztestek kezelését szolgáló fejlesztések támogatását vette célba. A konstrukció keretében például tározótérek, új vízkivételi művek kialakításához, új öntözőgépek és

csővezetékek telepítéséhez és az elavult öntözőrendszerek elemeinek cseréjéhez, a csatornák kotrásához, karbantartásához szükséges gépek, például önjáró kotrógépek beszerzéséhez nyerhető el támogatás. Az öntözési közösségekbe szerveződést szolgáló támogatási kiírás révén pedig fejlesztési lehetőség nyílik a meglévő, közös érdekelt-ségű öntözőtelepek együttes üzemeltetésére, és az új öntözési beruházások előkészítésére. A két pályázati lehetőség alapján a termelők együttesen több tízmilliárd forintos támogatásban részesülhetnek.

TANYAFEJLESZTÉSI PÁLYÁZAT - KÖZELEDIK A VÉGSŐ BEADÁSI HATÁRIDŐ

Az Agrárminisztérium kiemelt feladatként kezeli a vidéki térségek falvaiban az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés bővítését, valamint az épített infrastrukturális eszközök kisléptékű fejlesztését. Ezért a Vidékfejlesztési Programban (VP) meghirdetett, a vidéki településeken élők életminőségének javítását, a vidék népességmegtartó képességének erősítését szolgáló fejlesztéseket segítő a „**Tanyák háztartási léptékű villamos energia és vízellátás, valamint szennyvízkezelési fejlesztései**” című (VP6-7.2.1.4-17 kódszámú) pályázati felhívás ismét meghosszabbításra került. A vissza nem térítendő támogatásra vonatkozó kérelmeket 2023. október 1-jéig lehet benyújtani, amelyek alapján folyamatosan születnek meg a támogatói döntések.

AZ ÉLELMISZERTERMELÉSI LÁNC EGÉSZÉNEK KISZOLGÁLÁSA

Az elkövetkező időszak egyik kiemelt agrárpolitikai feladata az élelmiszeripar korszerűsítése, amely magasabb hozzáadott értékű termékek előállítására képes, illetve a hazai és a nemzetközi piacokon is megállja a helyét. A magyar élelmiszerek piacának bővítése, exportképességének és versenyképességének javítása, illetve jövedelemtermelő képességének erősítése további műszaki fejlesztéseket igényel.

Alapvető jelentőségű, hogy a hazai élelmiszer-feldolgozók folyamatosan fejlődjenek a legkorszerűbb technológiai lehetőségek alkalmazásával. Ez a magyar mezőgazdaság számára is előnyös, hiszen a fejlesztésekkel az alapanyagok hatékonyabban hasznosulhatnak az élelmiszerpiacon. Fontos, hogy a magyar élelmiszer-ellátást alapvetően hazai források biztosítsák, mivel ez hozzájárul a meglévő munkahelyek megőrzéséhez, és felvevőbizist nyújt a magyar termelők gazdaságaiból származó alapanyagoknak.

A 2021. év második felében a Vidékfejlesztési Programban két pályázati kiírás is meghirdetésre került az élelmiszeripar fejlődésének támogatására. Az 50 milliárd forintos teljes támogatási összeget tartalmazó „Élelmiszeripari üzemek fejlesztése” című pályázati konstrukció a mezőgazdasági termelők, valamint a mezőgazdasági termelőnek nem minősülő mikro- és kisvállalkozások számára biztosított lehetőséget kisebb méretű élelmiszer-feldolgozási és borászati fejlesztések megvalósításához. A maximális támogatási hányad az elszámolható költségekhez mérten általában 50, a közép-magyarországi régióban 40 százalékos volt. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás legfeljebb 100 millió forint lehetett. A 200 milliárd forintos támogatási keretű „Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése” című kiírás pedig a mezőgazdasági termékek érték-növelését és piaca jutást elősegítő, a technológiai fejlesztést, továbbá a környezeti erőforrás-hatékonyságot célzó komplex beruházásokat támogatta az élelmiszer-feldolgozási és a borászati tevékenységek esetében. A legmagasabb támogatási mérték az elszámolható költségek általában 50, a közép-magyarországi régióban 40 százaléka volt. Az igényelhető vissza nem térítendő támogatás legalább 100 millió, legfeljebb 5 milliárd forint lehetett. Mindkét pályázati konstrukció lezárult. A nagyszámú támogatási kérelem elbírálása és a támogatásban részesülők értesítése hosszabb időszakot vett

igénybe. Számos nyertes vállalkozás 2023 nyár elején kapta meg a támogató okiratot. A sikeresen pályázók részben már meg is valósították, illetve részben most és az előttünk álló hónapokban valósítják meg fejlesztéseiket. A szóban forgó pályázati lehetőségek várhatóan 2023 végén, vagy 2024 elején ismét meghirdetésre kerülnek.

Az élelmiszeripari pályázatokon nyertes vállalkozások beruházásainak megvalósításában kiemelt szerep jut a banki finanszírozásnak. A hitelhez jutásban komoly segítséget jelent az intézményi kezességvállalás, amely kapcsolódhat a beruházási önerő hitelekhez, a támogatás-előfinanszírozó hitelekhez és a támogatási előleget biztosító bankgarancia ügyletekhez is, de a forgóeszköz finanszírozás esetén is szükség lehet rá. A kezesség révén enyhülnek a vállalkozással szemben támasztott egyéb banki fedezeti elvárások, különösen fontos szerep jut ennek a mostani, szigorúbb hitelhez jutási körülmények között. Az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA), mint intézményi kezességvállaló intézmény az Agrárminisztériummal és a bankokkal együttműködve tevékenykedik a hazai élelmiszerverteikum (mezőgazdaság, halászat, erdőgazdálkodás, élelmiszeripar, kereskedők, beszállítók) versenyképességének növeléséért, beruházásainak megvalósításáért és az ezekhez kapcsolódó finanszírozási megoldások biztosításáért. Így a mezőgazdaság mellett az élelmiszeripar is az AVHGA intézményi kezességének fő kedvezményezettjei közé tartozik. Az állami kezességi díjtámogatás révén a vállalkozások csak töredékét fizetik a piaci kezesség díjnak. Ha egy vállalkozás nagyobb finanszírozási ügylet esetén a hiteltárgyalások során szeretne javítani a futamidő, a kamatfelár vagy a hitelösszeg banki feltételein, akkor célszerű az intézményi kezesség bevonását is kezdeményeznie, hiszen a kezesség mind a hitelfelvétel, mind a pénzügyi eredményesség szempontjából versenyelőnyt jelenthet az adott vállalkozás számára.

A KEZESSÉG RÉVÉN ENYHÜLNEK A VÁLLALKOZÁSSAL SZEMBEN TÁMASZTOTT EGYÉB BANKI FEDEZETI ELVÁRÁSOK, KÜLÖNÖSEN FONTOS SZEREP JUT ENNEK A MOSTANI, SZIGORÚBB HITELHEZ JUTÁSI KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT.